

OAMENI CARE AU FOST: CORNELIU CRĂCIUN

Gabriel MOISA*

La începutul lunii octombrie a anului 2011 ne-a părăsit una dintre cele mai cunoscute figuri ale intelectualității bihorene a ultimei jumătăți de secol: profesorul Corneliu Crăciun.

Corneliu Crăciun s-a născut la 20 mai 1944, la Rupea, județul Brașov, într-o perioadă în care vicisitudinile istoriei au trimis părinții săi, Ilie și Maria Crăciun, în refugiu. Revenit din refugiu alături de părinții săi, Corneliu Crăciun urmează cursurile școlii elementare nr. 7 din Beiuș (1950-1957), iar între 1957-1961 pe cele ale Școlii Medii nr. 1 din Beiuș (actualmente Colegiul Național „Samuil Vulcan”). Studiile universitare le-a efectuat la Facultatea de Filologie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (1961-1966). După absolvirea acestora și-a desfășurat activitatea la Școala generală Sudrigiu (1966-1967), Liceul nr. 2 și Liceul pedagogic de Educatoare din Beiuș 1967-1975) după care, mai bine de un sfert de secol, a fost profesor la Liceul Pedagogic „Iosif Vulcan” (actualmente Colegiul Pedagogic „Iosif Vulcan”) din Oradea (1975-2001). Începând cu 2001 a devenit cadru didactic universitar la Colegiul de Institutori al Universității din Oradea (2001-2002), Colegiul de Institutori Oradea al Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (2002-2006, și, în paralel, din martie 2003 până la trecerea sa în neființă, la Universitatea Creștină Partium¹.

Corneliu Crăciun s-a remarcat de-a lungul timpului printr-o conduită ireproșabilă, fiind unul dintre puținii intelectuali orădeni și bihoreni despre care nu se poate spune că a depășit sfera discursului academic, indiferent de context. Corneliu Crăciun a știut ca nimeni altul să devină prieten al celor cu care venea în contact. El a fost un Om în adevăratul sens al cuvântului și un cetățean activ în viața cetății atât înainte cât și după 1989.

Dincolo de aceasta, Corneliu Crăciun a fost un cercetător apreciat de breasla din care făcea partea. El a lăsat în urma sa numeroase studii și cărți din domeniile filologiei și istoriei, acesta din urmă un teritoriu descoperit și cercetat tot mai mult de Corneliu Crăciun în ultimele două decenii. Cele peste 100 de studii de specialitate sunt o mărturie vie că profesorul Corneliu Crăciun s-a implicat activ în viața științifică a comunității din care făcea parte. Alături de acestea, alte peste 25 de cărți întregesc profilul intelectual al celui care a fost Corneliu Crăciun. Toate ar merita o atenție și o discuție aprofundată. Spațiul limitat și preocupările ne fac să creionăm câteva din direcțiile de cercetare ale istoricului Corneliu Crăciun. Despre filologul Corneliu Crăciun vor fi cu siguranță alții care să o facă.

Debutul publicistic a avut loc în anul 1968. Corneliu Crăciun a devenit încă de atunci un apropiat al istoriei, al celei culturale într-o primă fază². Aceste demersuri ale sale au continuat în deceniile următoare, cu apariții editoriale în revistele *Familia*, *Crisia*, *Revista de Pedagogie*, *Aletheia*, *Convorbiri Didactice*, *Cele Trei Crișuri*, *Aurora*, *Caietele Mircea Eliade*, *Revista de istorie contemporană*, *Caietele Oradiei*, încheindu-se cu o teză de doctorat consacrată societăților academice române din Bucovina și Viena, care a văzut lumina tiparului în două volume de referință în domeniu³.

* Conf. univ. dr. Facultatea de Istorie, Relații Internaționale, Științe Politice și Științele Comunicării, Universitatea din Oradea, email: gabimoisa@hotmail.com

¹ Corneliu Crăciun, *Curriculum Vitae*, în *Societate, Istorie și Filologie*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2009, p. 17

² Idem, *Preocupări de limbă la Miron Pompiliu. Interesul lingvistic al colecțiilor sale de poezii populare*, în *Miron Pompiliu. 1848-1968*, Comitetul de Cultură și Artă al Județului Bihor, 1968, p. 68-79

³ Idem, *Societăți academice din Bucovina*, Editura Cele Trei Crișuri, Oradea, 1997, 227 p.; Idem, *Societățile academice române din Viena (1861-1918)*, Editura Logos 94, Oradea, 2001, 358 p.

După o serie de realizări istoriografice circumscrise aceleiași istorii culturale, *Ady Endre și cultura română*⁴, *Imaginea Europei în revista Familia*⁵, în ultimul deceniu și jumătate de viață, începând cu mijlocul anilor '90, Corneliu Crăciun s-a apropiat din ce în ce mai mult de istoria postbelică, a Bihorului și a României deopotrivă. Studiul *Opțiunea Maniu. Contribuții documentare la istoria alegerilor parlamentare din 19 noiembrie 1946 (I)*⁶, a fost deschizător de drumuri din acest punct de vedere, materializat ulterior, peste ani, într-un volum de sine stătător intitulat *Opțiunea Maniu. Contribuții documentare la istoria P.N.Ț. (1945-1948)*⁷. Aceste apropieri intelectuale sunt continuate de cercetări ulterioare racordabile aceleiași perioade istorice. Toate încearcă să descifreze o istorie aflată în mișcare, așa cum a fost cea circumscrisă anilor 1944-1948. Cărți precum: *Proiecte și practici electorale în 1946*⁸, *Supușii germani în România anilor 1944-1947*⁹ reflectă din plin preocupările istoricului Corneliu Crăciun în această direcție.

Altă direcție de studiu a istoricului Corneliu Crăciun vizează viața unor structuri politice bihorene și naționale în periada interbelică și imediat postbelică. Comuniștii au fost cei mai vizați din acst punct de vedere. În 2004 vedea lumina tiparului studiul *Aspecte din viața politică a Biroului Județean Bihor al P.C.R. în campania electorală a anului 1946*¹⁰. era doar începutul, deoarece acesta a fost urmat de mai multe volume consacrate mișcării comuniste din România. Primul se intitulează *Comunism și comuniști în presa de limbă română din Oradea*¹¹, și era o premieră absolută în peisajul istoriografic bihorean. Cel de-al doilea volum consacrat istoriei comunismului din România este rezultatul unui efort considerabil. Cineva spunea că este opera unui întreg institut de cercetare. *Dicționarul comunizanților din noaptea de 23 spre 24 august 1944*¹², căci despre el este vorba este o lucrare monumentală nu numai prin dimensiunile sale, 670 pagini, dar mai ales prin conținutul său. În realizarea acestei cărți, Corneliu Crăciun a dat dovadă de o voință extraordinară și de o putere de muncă exemplară. Volumul este unul fundamental pentru cunoașterea istoriei comunismului în România fiind definitiv pentru profilul intelectual al istoricului Corneliu Crăciun.

Alte lucrări precum *Contribuții documentare la istoria evreilor din Bihor*, *Contribuții la istoria Partidului Național Liberal din Bihor (1921-1947)* vin să întregesc această direcție de cercetare profesată de Corneliu Crăciun în ultima vreme.

Contribuțiile științifice ale profesorului Corneliu Crăciun reprezintă elemente importante cel puțin pentru reconstituirea istoriei Bihorului. Lucrările sale referitoare la istoria contemporană a spațiului în care a evolua, sunt imposibil de ocolit la o restituire echilibrată a acestuia. Dispariția sa prematură a lăsat neterminate alte proiecte, care cu siguranță ar fi adus un plus de cunoaștere acestor locuri.

Dumnezeu să vă odihnească în pace, domnule profesor Corneliu Crăciun.

⁴ Idem, *Ady Endre și cultura română*, Editura Prolog, Oradea, 2002, 176 p.

⁵ Idem, *Imaginea Europei în revista Familia (1865-1906)*, Editura Muzeului Țării Crișurilor, Oradea, 2005, 342 p.

⁶ Idem, *Opțiunea Maniu. Contribuții documentare la istoria alegerilor parlamentare din 19 noiembrie 1946 (I)*, în *Crisia*, XXV, 1995, p. 323-366

⁷ Idem, *Opțiunea Maniu. Contribuții documentare la istoria P.N.Ț. (1945-1948)*, Editura Logos 94, Oradea, 2003, 287 p.

⁸ Idem, *Proiecte și practici electorale în 1946*, Editura Logos 94, Oradea, 2006, 220 p.

⁹ Idem, *Supușii germani în România anilor 1944-1947*, Editura Muzeului Țării Crișurilor din Oradea, Oradea, 2008, 297 p.

¹⁰ Idem, *Aspecte din viața politică a Biroului Județean Bihor al P.C.R. în campania electorală a anului 1946*, în *Crisia*, XXXIV, 2004, p. 277-312

¹¹ Idem, *Comunism și comuniști în presa de limbă română din Oradea*, Editura Pimus, Oradea, 2008, 232 p.

¹² Idem, *Dicționarul comunizanților din noaptea de 23 spre 24 august 1944*, Editura Primus, Oradea, 670 p. .